

Ministerie van Financiën
T.a.v.: Minister Kaag
Korte Voorhout 7
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Datum 14 april 2022

Betreft Reactie op onze brandbrief over verregaande negatieve gevolgen financiële anti-terreur en witwasmaatregelen op goede doelen en vrijwilligersorganisaties in Nederland

Geachte mevrouw Kaag,

Graag willen wij u danken voor uw uitgebreide reactie op onze brandbrief van 18 februari jl. waarin wij aandacht vragen voor de ernstige gevolgen van de-risking door financiële instellingen voor goede doelen en vrijwilligersorganisaties.

Wij hebben uw brief aandachtig bestudeerd en geven puntsgewijs een reactie op uw antwoorden.

Graag gaan wij op korte termijn met u in gesprek om deze punten toe te lichten. Daarbij sluiten we graag aan bij uw toezegging in uw brief van 11 april 2022 dat het kabinet met de sector in gesprek wil over regeldruk, waar de gevolgen van de-risking een belangrijk onderdeel van zijn. Dit maakt het mogelijk de impact van wet- en regelgeving op het gebied van veiligheid, privacy, bestuur en toezicht integraal te bespreken.

Voordat wij onze punten toelichten schetsen wij de context van onze sector en de maatschappelijke waarde van ons werk. Miljoenen Nederlanders helpen andere mensen in Nederland en ver daarbuiten op diverse terreinen en manieren. Door geld of goederen te doneren of door zich vrijwillig in te zetten zodat een oudere in Noordoost Groningen naar het ziekenhuis kan, vrouwen in Uganda veilige verloskundige hulp krijgen, het Gehandicaptenvoetbalteam kan voetballen en onderzoek gedaan wordt om ernstige ziekten de wereld uit te helpen. De organisaties waar al deze miljoenen mensen zich voor inzetten, kunnen niet zonder een bankrekening en toegang tot het betalingsverkeer. Graag verwijzen wij naar onze brief van 18 februari jl., waarin wij de knelpunten benoemen waar deze organisaties mee te maken hebben. Deze knelpunten zorgen ervoor dat organisaties geen of zeer vertraagde toegang hebben tot het betalingsverkeer. In toenemende mate komen daardoor mensen, ook letterlijk, in de kou te staan. Juist in tijden van crisis, zoals nu tijdens de oorlog in Oekraïne of tijdens de coronapandemie, is het werk van goede doelen en vrijwilligersorganisaties relevanter dan ooit.

U begrijpt dat het voor non-profit organisaties noodzakelijk is dat zij zo snel mogelijk op een verantwoorde en ongecompliceerde manier toegang hebben tot het betalingsverkeer. Alleen op deze manier kunnen zij voor de volle honderd procent bijdragen aan oplossingen voor urgente maatschappelijke problemen.

Maatschappelijke urgentie

Op dit moment worden grote aantallen goede doelen en vrijwilligersorganisaties – groot en klein – geconfronteerd met geblokkeerde bankrekeningen, weigerende payment service providers of het niet of moeilijk kunnen openen van een nieuwe bankrekening. Daarnaast zijn er enorme vertragingen in het overmaken van geld naar zowel hoog als niet hoog risico gebieden in het buitenland. Deze belemmeringen brengen het dagelijks werk van grote aantallen goede doelen en vrijwilligersorganisaties in gevaar en bemoeilijken het hen om hun missie te realiseren. Deze hindernissen leiden ook tot een aanzienlijke toename van de werklast en (administratieve) kosten. Voor zowel kleinere als grotere organisaties is dit reden om hun werkzaamheden te stoppen, als zij niet al voortijdig gedwongen zijn hun werk neer te leggen. Het water staat hen inmiddels tot aan de lippen.

Wij verzoeken u een gunstig klimaat voor goede doelen en vrijwilligersorganisaties te bevorderen zodat zij zo snel mogelijk weer gebruik kunnen maken van toereikende en toegankelijke financieringsmogelijkheden. En weer maximaal kunnen bijdragen aan oplossingen voor urgente maatschappelijke problemen.

Belang toegang maatschappelijk betalingsverkeer

Toegang tot het betalingsverkeer is voor non-profit organisaties een belangrijke voorwaarde om hun werk (effectief) te kunnen doen. Non-profit organisaties zijn beschermd door nationale en internationale (grond)rechten en vrijheden, zoals het recht op vrijheid van vereniging, vrijheid van meningsuiting en informatie en het vrij verkeer van kapitaal.

Artikel 63 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie en de artikelen 7, 8 en 12 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie bieden non-profit organisaties bescherming tegen discriminerende, onnodige en ongerechtvaardigde beperkingen van de toegang tot middelen en het vrije kapitaalverkeer in de Europese Unie. Er lijkt brede consensus te bestaan over het feit dat wettelijke kaders en beleid met betrekking tot (o.a. financiële) middelen een aanzienlijke invloed hebben op de vrijheid van vereniging en op het vermogen van maatschappelijke organisaties om effectief te werken.

Dit betekent dat beperkingen voor non-profit organisaties die voortvloeien uit de Wwft noodzakelijk en proportioneel moeten zijn en dat er sprake moet zijn van een gerichte en geactualiseerde risicobeoordeling van de sector en van de betrokken organisaties. Deze mag niet leiden tot onevenredige vereisten of tot een ongepaste beperking van de toegang van non-profit organisaties tot financiële diensten.

Wij verzoeken u zich in te zetten – nationaal en internationaal - voor een redelijke verhouding tussen toegang tot het betalingsverkeer enerzijds en regelgeving voor anti-witwas en terrorismefinanciering anderzijds. Waarbij nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de belangen, (grond)rechten en vrijheden van goede doelen en vrijwilligersorganisaties.

Juridische en praktische belemmeringen voor toegang tot financiering

Voor goede doelen geeft u aan dat het niet geheel onmogelijk is een bankrekening te openen en dat daardoor ook geen sprake is van categorale uitsluiting. De definitie van bancaire uitsluiting of de-risking van de Financial Action Task Force luidt echter: *the phenomenon of financial institutions terminating or restricting business relationships with clients or categories of clients to avoid, rather than manage, risk*. Het gaat hierbij niet uitsluitend om categorale uitsluiting, maar ook om het inperken (restricting) van financiële relaties en dit gebeurt door banken en betaaldiensten bij allerlei soorten maatschappelijke organisaties. Deze verkiezen het vermijden van risico, boven het managen van risico.

U noemt als een van de redenen dat banken en andere instellingen extra aandacht hebben voor de risico's van stichtingen omdat uit de NRA witwassen en NRA terrorismefinanciering blijkt dat risico's op witwassen en terrorismefinanciering voor specifiek stichtingen in Nederland aanzienlijk is. Wij zijn echter van mening dat deze beide onderzoeken deze conclusie niet steunen (met name NRA witwassen blz. 61 en 92 e.v. en NRA terrorismefinanciering blz. 98 e.v.) De onderzoekers geven aan dat vaak geen harde relatie te leggen is tussen hun kwalitatieve en kwantitatieve bevindingen en terrorismefinanciering en/of witwassen.

Wij verzoeken u de richtlijnen die vanuit de toezichthouder, opgesteld in overleg met het ministerie en NVB aan banken worden opgelegd opnieuw tegen het licht te houden. Wij concluderen dat zowel de resultaten uit de NRA's als de informatie uit de FIU de markering van onze sector als hoog risico niet legitimeren.

Grotere rol en inbreng goede doelen sector bij vervolgstappen

U geeft aan dat u twee vervolgstappen heeft aangekondigd in de beantwoording van de vragen van het kamerlid Stoffer over deze materie.

Wij sluiten graag aan bij de gesprekken met de NVB, DNB en branchevertegenwoordiging inzake de (uitzonderings)positie van kleinschalige lokale liefdadigheidsinstellingen. Daarbij willen we benadrukken dat alle goede doelen geraakt kunnen worden, zoals blijkt uit een recente rondgang van de [NOS](#) onder onze leden en partners. Wij zijn van mening dat noch de omvang, noch de rechtspersoon, noch de levensbeschouwelijke achtergrond of het geografisch werkgebied van een organisatie reden kan zijn voor uitsluiting van het betalingsverkeer.

Graag worden we daarnaast uitgenodigd om een bijdrage te leveren aan de actualisatie van de NRA's. Deze zijn tot nu toe vooral gebaseerd op de mening van experts zonder daarbij de informatie, deskundigheid en ervaring vanuit de sector op adequate wijze te betrekken.

Wij verzoeken u bij uw vervolgstappen een grotere rol en inbreng van het maatschappelijk middenveld te organiseren.

Met veel belangstelling zien wij uit naar uw, hopelijk spoedige, reactie.

Met vriendelijke groet, namens onderstaande maatschappelijke organisaties,

SBF,

Gosse Bosma, info@sbf-filantropie.nl,
0654738127

CIO,

Jaap Broekhuizen, contact via SBF

Vereniging NOV,

Joost van Alkemade, j.vanalkemade@nov.nl,
0610764885

FIN,

Siep Wijsenbeek,
s.wijsenbeek@verenigingvanfondsen.nl,
0657668463

Partin,

Erik Boerrigter, erikboerrigter@partin.nl,
0622218655

LSAbewoners,

Thijs van Mierlo, thijs@lsabewoners.nl,
0623104371

Partos,

Bart Romijn, br@partos.nl,
0621858637

CBF,

Harmienke Kloeze, h.kloeze@cbf.nl,
0646888453

Goede Doelen Nederland,

Margreet Plug, plug@goededoelennederland.nl,
0652345048

Human Security Collective,

Lia van Broekhoven, lia@hscollective.org,
0629489866

WO=MEN,

Laila Ait Baali, l.aitbaali@wo-men.nl,
0703923106